

управлінні архітектурною діяльністю. І тут дуже важливий аспект освіти – це володіння сучасними архітектурними технологіями. Це окрім ІТ (інформаційних технологій) проектування, вміння використовувати і застосовувати: сучасні інформаційні (в т.ч. архітектурні) бази; методики прийняття рішень; міждисциплінарні зв'язки, тощо. Є декілька проблем організаційно-технічного характеру, які стримують процес інформатизації. Це перш за все:

- Відсутність всеохоплюючого програмного комплексу, який би об'єднував всі аспекти та розділи, що забезпечують процес архітектурної діяльності;
- Відсутність зручного доступу до інформаційних баз та кадастрів. У багатьох випадках і відсутність самих баз і кадастрів;
- В Україні ще не врегульована система стандартизації і управління інформаційними ресурсами.

Г.Н. Ушаков

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ ПРОСТОРОВОЇ УЯВИ ПРИ ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ АРХІТЕКТОРІВ

Потужний розвиток комп'ютерних технологій дозволив значно розширити можливості проектування завдяки зручності оперування складними об'єктами у віртуальній реальності. Та це лише зовнішні (відносно проектувальника) засоби. Практично не звертається увага на цілеспрямоване тренування внутрішніх засобів, тобто, різноманітних інтелектуальних можливостей самого проектувальника. Традиційно вважається, що ці навички й так гарно розвиваються самі по собі під час виконання завдань багатьох спеціальних дисциплін: малювання, креслення, нарисної геометрії, проектування та ін. Особливе місце серед найбільш важливих внутрішніх функцій, на які ми звертаємо увагу, займає просторова уява. Цілеспрямований розвиток внутрішнього сприйняття та оперування об'єктами в уяві забезпечує проектувальника творчим засобом, що на стадії пошуку ідеї передуює комп'ютерному моделюванню, а на подальших стадіях – ефективно доповнює програмні засоби. Самі по собі інтенсивні заняття з нарисної геометрії, проектування та інших дисциплін не дозволяють досягти таких результатів, як спеціальні тренінги просторової уяви, бо є багато прийомів графічного оперування об'єктами, що підміняють потужну образну уяву. Так вже під час навчання студент обирає виконання численних трансформацій множини начерків замість використання і розвитку уяви.

Існують численні спецкурси, які забезпечують ефективне застосування образної просторової уяви та яскравого внутрішнього сприйняття у різноманітних сферах діяльності. Але навчання професіям, безпосередньо пов'язаним з візуальними мистецтвами, досі залишає поза увагою спеціальний розвиток просторової уяви. Хоча раніше спеціальні вправи з малювання по пам'яті займали важливе місце в підготовці художніх спеціальностей. Під час тривалих занять з малювання з натури тренується не стільки моторика руки, скільки здатність утримувати образ натури чи фрагмента натури протягом часу відсутності безпосереднього погляду на об'єкт зображення (ейдетична пам'ять). Зазначимо, що йдеться не про розвиток якихось неймовірних можливостей. Визнані фахівці в галузях архітектури, дизайну, образотворчого, театального, літературного мистецтв вільно володіють чіткою та яскравою образною пам'яттю та уявою.

Таким чином, є доцільним формування спеціальної методики розвитку просторової уяви для архітекторів та дизайнерів. Ця методика може бути впроваджена у навчальний процес у вигляді ознайомчих практичних занять та шляхом створення навчального посібника для самостійного опанування.

Серед прийомів запропонованої методики є прийоми внутрішнього сприйняття, що допомагають "утримувати" чіткі образи. Наприклад, при умоглядному сприйнятті складно тримати в полі зору цілісний образ, тому зручно застосовувати "блукаючий погляд", придивляючись до різних частин та деталей. Треба цілеспрямовано вчитись "бачити" потрібні образи (нехай спочатку зовсім розпливчасті, як на полотні імпресіоніста) не лише з заплющеними очима, а й у суміщеному режимі зі звичайним сприйняттям.

Важливо сформувати звичку "вмикати" образну уяву паралельно з виконанням проектних та художніх робіт. Це додатково стимулює креативні здібності та значно посилює образну пам'ять: легко пригадуються креслення, ілюстрації з книжок, різноманітні аналоги.

До комплексу вправ на розвиток просторової уяви для архітекторів та дизайнерів можуть увійти такі вправи:

- відтворення в уяві зображення архітектурного об'єкта;
- відтворення в уяві екстер'єру архітектурного об'єкта після безпосереднього спостереження;
- відтворення в уяві інтер'єру після безпосереднього спостереження;
- відтворення в уяві динамічного сприйняття конкретного міського чи природного середовища;
- уявна прогулянка вулицями добре знайомого міста.

При запам'ятовуванні зображення або при безпосередньому сприйнятті об'єкта чи середовища з метою подальшого пригадування, рекомендується

організувати сприйняття таким чином: то дивитись узагальнено, в цілому, то придивлятись до деталей, повільно блукаючи уважним поглядом. Під час пригадування може також виконуватись начерк з одночасним безперервним сприйняттям умоглядного образу.

Володіння чітким внутрішнім сприйняттям дозволяє вільно здійснювати суттєві проектні трансформації об'єктів та середовища в уяві, це збільшує варіативність рішень та дозволяє посилювати виразність композиції. Свідченням розвитку цих можливостей є здатність чітко уявляти зображення до виконання цього зображення.

И.С. Череди́на, П.П. Зуева

СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ “ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ” В МАРХИ

С 1978 года на кафедре Советской и современной зарубежной архитектуры работает специализация “Теория и история архитектуры”, созданная по инициативе профессора, доктора исторических наук, члена-корреспондента Академии Художеств СССР О.А. Швидковского. Обучение на специализации “Теория и история архитектуры основано на полноценном образовании по программе МАрхИ” и рассчитано на 2 года (набор на конкурсной основе на 5 и 6 курсы). Выпускники специализации “Теория и история архитектуры” – специалисты широкого профиля, имеющие возможность работать как архитекторами-практиками, так и во всех областях историко-теоретической деятельности.

Специализация “Теория и история архитектуры” существует уже 30 лет, ее выпускники успешно проектируют, пишут критические статьи по актуальным проблемам архитектуры, преподают в МАрхИ, других Вузах страны и за рубежом.

Для специализации “Теория и история архитектуры” была разработана программа обучения, значительно расширяющая знания и умения выпускников специализации по сравнению со специалистами-архитекторами, выпускниками проектных кафедр.

Программа специализации “Теория и история архитектуры” предусматривает прохождение на 5 курсе следующих дисциплин (в виде лекций, семинаров, практических работ):

1. Современные проблемы эстетики и искусствознания
2. Современная методология архитектурного анализа
3. Литературная стилистика и критика
4. Философские проблемы архитектуры